

Ordstillingsvariasjon i hv-spørsmål i sognemål: syntaktiske og prosodiske faktorer

Maud Westendorp & Øystein A. Vangsnes

UiT Norges arktiske universitet

maud.westendorp@uit.no & oystein.vangsnes@uit.no

Muligheten for ikke-V2 – i tillegg til standard V2-ordstilling – i hv-spørsmål har vært gjenstand for mye oppmerksomhet i norsk dialektologi og grammatikkforskning. Mulighetene for å fravike V2-regelen varierer fra dialekt til dialekt og har vist seg å være hovedsakelig avhengig av formen på og funksjonen til hv-elementet, med noen dialekter som kun tillater ikke-V2-ordstilling med enstavelses hv-element eller kun når hv-elementet fungerer som subjekt (se f.eks. Westergaard et al. 2017, Westendorp 2018). Vi gir to eksempler av ikke-V2 ordstilling i hv-spørsmål i Sogn-dialekten nedenfor.

- (1) Kemm a dæi somm **e** i sjlekt?
hvem av dem som er i slekt
- (2) Ke fillma hann **ha** spellt i?
hva filmer han har spilt i

Alle dialekter som tillater ikke-V2, tillater også V2-ordstilling. I dette arbeidet utforsker vi samspillet mellom syntaktisk variasjon og prosodiske faktorer, og vi fokuserer på begrensningene og mulighetene for ikke-V2-ordstilling i dialekten i Sogn på Vestlandet (heretter 'sognemål'). Produksjonsdata ble samlet inn fra 22 dialekttalere ved hjelp av semi-strukturerte intervjuer og dialogisk lek. Det totale datasettet inneholdt 699 observasjoner av hv-spørsmål, hvorav 203 (29,0 %) med ikke-V2-ordstilling. Vi kodet alle observasjoner for flere syntaktiske og prosodiske faktorer. Alle unntatt to deltakere (som kun produserte V2) varierte mellom de to mulige ordstillingene i produksjonen sin. Analysen av datasettet viser at ordstilling er mest variabel i hv-spørsmål med visse egenskaper. Disse hv-spørsmålene startet med enten et enstavelses hv-ord (*ka, kem, kor* eller *når*) (N = 316, 53 % V2); eller kombinasjonen av et kort hv-ord og et følgende monosyllabisk element (dvs. et pronominelt subjekt eller *som*) (N = 281, 48 % V2).

Derimot ble hv-spørsmålene som startet med en (flerstavelles) hv-frase (f.eks. *kå tid* eller *ka farrge*) i 87,2 % av tilfellene produsert med V2-ordstilling. Andre egenskaper som oftest forekommer med V2-ordstilling (> 70 % V2) er: nominalfraser og ekspletive subjekt; subjekt med 2 eller flere stavelser; og spørsmål med et leksikalsk hovedverb (i motsetning til kopula eller hjelpeverb).

Selv om ikke-V2-ordstilling er mulig med alle typer hv-elementer i sognemål, er variasjonen altså ikke alltid like produktiv i tale. Prosodiske, syntaktiske og leksikalske faktorer påvirker ordstillingsvalget, og det er tydelig variasjon mellom talere, noe som tyder på at ikke-V2-ordstilling kan være begrenset til et visst sett med hv-elementer eller kanskje noen få høyfrekvente verb.

Referanser:

Westergaard, Marit, Øystein A. Vangsnes & Terje Lohndal. 2017. Variation and change in Norwegian *wh*-questions: The role of the complementizer *som*. *Linguistic Variation* 17(1): 43.

Westendorp, Maud. 2018. New methodologies in the Nordic Syntax Database: Word order variation in Norwegian *wh*-questions. *Nordic Atlas of Language Structures (NALS) Journal* 3. 1–18.